

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

STAAN OP KENNIS

STRATEGISCHE AGENDA 2021-2025

STAAN OP KENNIS

2020 Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW)
© Sommige rechten zijn voorbehouden / Some rights reserved
Voor deze uitgave zijn gebruiksrechten van toepassing zoals vastgelegd in
de Creative Commons licentie. [Naamsvermelding 3.0 Nederland]. Voor de
volledige tekst van deze licentie zie <http://www.creativecommons.org/licenses/by/3.0/nl/>

Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
Postbus 19121, 1000 GC Amsterdam
Telefoon + 31 20 551 0700
knaw@knaw.nl
www.knaw.nl

pdf beschikbaar op www.knaw.nl

ISBN 978-90-6984-742-9

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald: KNAW (2020). *Staan op kennis. Strategische Agenda 2021-2025*. Amsterdam, KNAW.

STAAN OP KENNIS

STRATEGISCHE AGENDA 2021-2025

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	6
1. INLEIDING	8
1.1 Positie van de KNAW in Nederland	8
1.2 Stand van zaken na Strategische Agenda 2016-2020	9
2. DE MISSIE	12
3. DE KERNWAARDEN	13
3.1 Onafhankelijkheid en integriteit	13
3.2 Kennis als basis	13
3.3 Wetenschappelijk leiderschap	13
3.4 Verbinding met de maatschappij	14
4. CONTEXT	15
5. STRATEGISCHE PRIORITEITEN	18
5.1 Excellent onderzoek bevorderen	18
5.2 Jonge wetenschappers steunen en mede daardoor de toekomstbestendigheid van de wetenschap bevorderen	19
5.3 Het maatschappelijk debat voeden en verrijken	20
5.4 Internationale samenwerking bevorderen	21

VOORWOORD

In februari 2020 was een eerste concept van de nieuwe strategische agenda van de KNAW gereed. Het was de bedoeling om in een serie consultaties in gesprek te gaan aan de hand van dat document met onze leden, onze directeuren, de andere academies onder onze koepel, de KNAW-medewerkers en onze relaties in het wetenschapsveld en in de politiek. De meeste van die gesprekken zijn er geweest, maar wel in een veranderde wereld. Op 21 februari 2020 organiseerde de KNAW in het Trippenhuis een mini-symposium over het coronavirus. Wij konden toen nog niet vermoeden dat de samenleving binnen een paar weken op slot zou gaan ten gevolge van de majeure uitbraak van COVID-19 en dat wij maanden later nog steeds zouden kampen met de gevolgen.

De wetenschap kwam in de coronacrisis op een bijzondere manier in de schijnwerper te staan. Onze kennissamenleving liet haar handelen diepgaand informeren door de wetenschap. Aanvankelijk ging de aandacht vooral uit naar de beheersing van de medische aspecten. Maar al gauw ontstond ook het besef dat de wetenschap een belangrijke rol kon en moest spelen in de omgang met alle culturele, sociale, juridische en economische consequenties van de pandemie, om maar enkele grote domeinen van kennis te noemen. En intussen kreeg de maatschappij een kijkje in de keuken van de wetenschap en ontstond ook de noodzaak tot duiding van hoe wetenschap werkt, en wat de rol van debat en onenigheid is bij de totstandkoming van nieuwe kennis. Ook de zuiverheid van de relatie tussen wetenschappelijke input en politieke besluitvorming was en is een punt van voortdurende aandacht.

De grote strategische prioriteiten van de KNAW voor de komende jaren hebben zeggingskracht voorbij de crisis. Maar in het huidige klimaat hebben ze nog gewonnen aan urgentie en belang. Het maatschappelijk besef van de rol van wetenschap is gegroeid. Anderzijds maken de te voorziene maatschappelijke en economische repercussies van de crisis het niet eenvoudiger om invulling te geven aan de prioriteiten. Toch is dat wat er moet gebeuren. Ook in de komende periode, die moeilijk zal zijn voor onze maatschappij, moet de wetenschap in haar volle breedte een betrouwbaar en vertrouwenwekkend fundament zijn van onze open kennissamenleving. Het is een uniek fundament, omdat het stevigheid combineert met grote dynamiek. Uitleggen hoe wetenschap werkt, het bevorderen van het optimale functioneren ervan én insisteren op de rol en het belang van wetenschap is een waardige taak voor de Akademie en haar instituten. We staan erop.

Prof. dr. Ineke Sluiter, president

1. INLEIDING

1.1 Positie van de KNAW in Nederland

De KNAW is het excellente genootschap van wetenschappers uit alle disciplines, het team-NL van de Nederlandse wetenschap. De leden van het genootschap worden voor het leven gekozen op basis van hun wetenschappelijke verdiensten en gezag in hun vakgebied. Gezamenlijk zijn zij meer dan de som der delen. Binnen het genootschap delen zij wetenschappelijke informatie en stimuleren zij het wetenschappelijk debat. Daarnaast vervult het genootschap een belangrijke maatschappelijke forumfunctie: In publieksbijeenkomsten vindt uitwisseling van kennis en ideeën plaats met de bredere maatschappij.

Een tweede belangrijke rol van de KNAW is de adviesfunctie: de KNAW is een officiële adviseur van de regering op het gebied van wetenschapsbeoefening. Gevraagd en ongevraagd brengt zij onafhankelijk en met oog voor de grote lijnen en langere termijn adviezen, factsheets en verkenningen uit, zowel op het gebied van *science for policy* als op het vlak van *policy for science*. Deze adviezen komen tot stand met behulp van wetenschappers uit binnen- en buitenland, veelal leden van het genootschap.

Ten derde is de KNAW een onderzoekorganisatie, als bestuurder van nationale onderzoeksinstituten. Het gaat daarbij om instituten waar internationaal toonaangevend onderzoek wordt verricht. Maar daarenboven vervullen zij ook een overkoepelende rol in het Nederlandse onderzoeklandschap en vertegenwoordigen zij een nationale meerwaarde als magneet en kraamkamer

van talent en/of in het beheer van belangrijke en unieke collecties. Samen met de onderzoeksinstituten die worden bestuurd door NWO vormen zij het nationale institutenportfolio.

De KNAW is ook de thuishaven van De Jonge Akademie en de Akademie van Kunsten, zodat zij onder één dak een excellent gezelschap van niet alleen wetenschappers van verschillende generaties, maar ook kunstenaars bij elkaar brengt. Zij hecht grote waarde aan de bijzondere perspectieven van waaruit kunstenaars de wereld verkennen en onze maatschappij verrijken. De onderbrenging binnen één koepel versterkt de verbinding tussen kunst en wetenschap. Ten behoeve van de bevordering van de wetenschapsbeoefening wereldwijd onderhoudt de KNAW een levendig netwerk van internationale betrekkingen. Naast dit alles is de KNAW op basis van haar onafhankelijkheid en overkoepelende expertise verantwoordelijk voor het toekennen van diverse wetenschappelijke prijzen en het beheer van wetenschapsfondsen. En ten slotte is de KNAW ook een bestuurlijke organisatie en een werkgever. In die hoedanigheid heeft zij de ambitie om *best practices* van academisch bestuur voor te leven en voert zij de waarden van goed werkgeverschap hoog in het vaandel.

Als nationale academie voor alle wetenschapsdisciplines staat de KNAW voor de wetenschap als geheel en beschouwt zij de wetenschap en het wetenschapsstelsel op systeemniveau. Dat geldt voor de forumfunctie waarmee zij een podium biedt aan haar leden, voor de adviesfunctie, en voor de instituten die elk een nationale meerwaarde bieden in hun wetenschapsgebied met onderzoek, collecties en onderzoeksfaciliteiten. De KNAW verwoordt het belang van wetenschap en kennis als maatschappelijke basis. Daarmee heeft de KNAW een unieke positie in het Nederlandse kennislandschap en wetenschapsbestel. Zij heeft oog voor de lange lijnen van ontwikkelingen en signaleert waar en wanneer er knelpunten ontstaan. Tegelijkertijd maakt de KNAW zelf ook onderdeel uit van het wetenschapssysteem. Dat vraagt om een kritische blik naar buiten maar ook naar binnen.

1.2 Stand van zaken na Strategische Agenda 2016-2020

In de periode 2016-2020 heeft de KNAW zich ingespannen om de zeven ambities uit de *Strategische Agenda 2016-2020, wetenschap verbindt* te realiseren. Meer dan voorheen neemt de KNAW een belangrijke rol in als hoeder en duiders, niet alleen van het wetenschappelijk onderzoek maar ook van

het wetenschapsbeleid en (politieke) ontwikkelingen daarin. De KNAW heeft zich onder meer op de volgende manieren ontwikkeld:

De rol van de KNAW in het bestel

- De KNAW heeft zich sterker gepositioneerd op het nationale podium als hoeder en duider, onder meer in landelijke (politieke) overleggen.

Genootschap

- De KNAW heeft vooruitgang geboekt in de genderdiversiteit en verjonging van het ledenbestand, maar er is nog een weg te gaan.
- De KNAW heeft de ledenorganisatie vernieuwd door de invoering van domeinen en een nieuwe bestuursstructuur.

Advies

- De KNAW levert kwalitatief goede adviesrapporten over de stand van zaken, inrichting en financiering van het Nederlandse onderzoeklandschap. De rapporten komen langs een zorgvuldig traject tot stand. De Akademie wordt met regelmaat om advies gevraagd. Op het gebied van *science for policy* experimenteert de Akademie met nieuwe vormen van advisering zoals de instelling van klankbordgroepen.
- De KNAW participeert in tal van internationale academische verbanden en adviesorganen. Internationaal beschouwt men haar als sterke academie.

Instituten

- De KNAW heeft mede door professionalisering de ondersteuning van de instituten substantieel verbeterd.
- KNAW en NWO werken gezamenlijk aan de versterking van de nationale onderzoeksinstituten en aan de positionering daarvan in het Nederlandse kennislandschap.

De Jonge Akademie en Akademie van Kunsten

- De Jonge Akademie en de Akademie van Kunsten hebben zichzelf bewezen als dynamische academies die met gezag en draagvlak zichtbaar zijn in het debat.

Wetenschapscommunicatie

- De KNAW heeft haar communicatie geprofessionaliseerd. Daarnaast is de KNAW recent een project 'Sense about science' (SamenWeten) gestart.

Wetenschapsfondsen en prijzen

- De KNAW heeft het palet aan fondsen en prijzen kritisch gezien en gestroomlijnd en samenwerkingsvormen vernieuwd. Zij beëindigde fondsen die niet meer bij de doelstellingen van de KNAW pasten.

In de afgelopen jaren heeft de KNAW zich vooral gericht op het op orde brengen van de interne structuren, de interne cohesie en de verbinding met de partners van de Kenniscoalitie, het ministerie en de maatschappij. Al deze activiteiten stonden in het teken van 'verbinding', het trefwoord van de vorige Strategische Agenda. Deze agenda is effectief ten uitvoer gebracht. De waarde van verbinding blijft onverminderd van kracht in de komende periode, zeker nu de maatschappij in het coronatijdperk in gedeeld vertrouwen op kennis en wetenschap een uitweg uit de crisis moet vinden. Maar mede met het oog op alle ontwikkelingen is het nu ook tijd voor herbezinning op de prioritaire doelstellingen.

2. DE MISSIE

De KNAW bevordert, steunt en erkent excellente wetenschap en duidt de resultaten van onderzoek voor de samenleving. Zij verwoordt het belang van wetenschappelijk onderzoek, kennis en inzicht voor het economisch, fysiek, sociaal en cultureel welzijn en welbevinden van de mens.

3. DE KERNWAARDEN

3.1 Onafhankelijkheid en integriteit

In haar adviezen en onderzoek is de KNAW onafhankelijk. Zij streeft naar de hoogste mate van betrouwbaarheid en maatschappelijk gezag van wetenschappelijke activiteiten en de interpretatie die zij daaraan geeft. Zij verbindt zich aan een hoge ethische standaard van wetenschappelijke integriteit en bewaakt en bevordert de naleving van die standaard.

3.2 Kennis als basis

De KNAW staat voor het belang van nieuwsgierigheid en een onderzoekende en kritische houding. Zij hecht waarde aan intuïtie, creativiteit, volharding, nauwgezetheid, kennis, kunde, inzicht, en waar mogelijk wijsheid als leidende principes van wetenschap. Een onderzoekende houding en wetenschappelijke kennis en inzichten vormen op hun beurt een stevige basis voor de hele samenleving.

3.3 Wetenschappelijk leiderschap

De KNAW hecht waarde aan haar leidende rol als hoeder en duider van wetenschap in een open samenleving. Zulk leiderschap is gebaseerd op excellentie, en heeft oog voor het belang van diversiteit en inclusiviteit voor die excellentie. Dat zijn immers factoren die bijdragen aan een open blik en verscheidenheid van perspectieven. De plaats van de KNAW in ons

maatschappelijk bestel vraagt om rolvastheid in de afweging tussen enerzijds snelheid en het nemen van initiatieven en anderzijds de genuanceerde boodschap en langetermijnvisie die een hoeder en duider van wetenschap past. Haar onderzoeksinstituten streven onderzoek na van het hoogste niveau.

3.4 Verbinding met de maatschappij

De KNAW benadrukt de plaats van wetenschap middenin de samenleving, als internationale opgave en activiteit met oog voor het welzijn van de mens en de wereld. Vanuit dat oogpunt omvat excellent onderzoek mede relevantie, engagement en maatschappelijke impact.

4. CONTEXT

De strategische prioriteiten die in deze agenda worden gepresenteerd volgen uit de missie en kernwaarden van de KNAW; zijn geïnformeerd door de inbreng van de leden en onderdelen van de KNAW; en zijn tevens een reactie op de politieke en maatschappelijke discussies van de afgelopen periode. De coronacrisis en de grote rol van wetenschap in het vinden van oplossingen voor die crisis geeft een speciale urgentie aan deze agenda. Door de inzet van alle kennis, inzicht en kunde vertegenwoordigd in het genootschap wil de KNAW invulling geven aan haar unieke plaats in onze kennismaatschappij: de organisatie die voor wetenschap als geheel staat, die ons bestel op systeemniveau kan overzien en waar de onafhankelijkheid en rust heerst om in termen van nationale en internationale belangen op de lange termijn te denken. Ook in tijden van crisis.

De context waarin deze agenda wordt ontwikkeld is er een van een te grote druk op het wetenschapssysteem. Deze druk wordt onder meer veroorzaakt door toegenomen bureaucrativering (regeldruk, top-downsturing en administratie), de aanhoudende groei van studentenaantallen en de daarbij achterblijvende publieke bekostiging en door de competitie om onderzoekfinanciering. Een belangrijk element van de onderzoekfinanciering is de toenemende oormerking van gelden voor onderzoek met een rechtstreeks verband met maatschappelijk, politiek en economisch nut, veelal gedefinieerd in termen van geldelijke opbrengst. Dit onderzoek moet vaak op korte termijn direct meetbare resultaten genereren. De huidige pandemie kan deze tendens begrijpelijkerwijs versterken. Uiteraard hecht de KNAW ook belang aan dit type onderzoek. Toch is het belangrijk te realiseren hoeveel resultaten van thematisch-strategisch onderzoek uiteindelijk zijn voortgekomen uit puur

nieuwsgierheidsgedreven onderzoek. Dat type onderzoek, het belang en de positieve effecten ervan, zijn in de afgelopen periode onderbelicht geraakt, evenals het belang van het bewaken van de lange lijnen in het onderzoek. Een kentering is ingezet door het KNAW-rapport *Evenwicht in het wetenschapssysteem* (2020), waarin een nieuwe balans wordt bepleit tussen missiegedreven en door de onderzoekers zelf geïnitieerd onderzoek. De KNAW onderstreept het belang van dit evenwicht. Voor het herstel daarvan is van belang dat er meer ruimte komt voor onderzoek dat door de inzichten van de onderzoekers wordt gedreven en waarin ook voor langetermijnperspectief plaats is. Daarbij moet ook aandacht zijn voor de mensen die het onderzoek uitvoeren. In alle stadia van de wetenschappelijke carrière ondervinden die momenteel last van een bestel dat hun weinig zekerheid op langere termijn biedt en belast met taken die buiten de kern van onderwijs en onderzoek liggen.

Ten tweede is er volop evidentie dat de druk op het onderzoekbestel en de universitaire wereld vooral jonge wetenschappers beperkt in hun toekomstmogelijkheden. Daarmee staat de toekomstbestendigheid van het bestel op het spel en komt ook de ontwikkeling van het toekomstige wetenschappelijk leiderschap in gevaar. Dit gevaar wordt versterkt door de economische gevolgen van de coronacrisis, die er uiteindelijk toe zouden kunnen leiden dat een hele generatie jonge onderzoekers de wetenschap moet verlaten bij gebrek aan perspectieven. Daarmee zou een gat vallen in de opbouw van de wetenschappelijke staven, met zeer moeilijk te herstellen gevolgen.

De voorgaande observaties, maar ook de recente ervaringen met wetenschap als leidend element in de bestrijding van een wereldwijde ontwrichtende crisis, onderstrepen dat de wetenschap steeds wil en moet investeren in haar band met de maatschappij, waar zij tenslotte middenin staat. Vertrouwen in de wetenschap is een onmisbare factor in een kennismaatschappij.

Ten slotte is het noodzakelijk om blijvend het positieve belang van de internationale dimensie van wetenschap te onderstrepen. De discussies over internationalisering van de wetenschap, de positie van het Engels, de wenselijkheid of onwenselijkheid van internationale studenten en debatten over de Europese en mondiale wetenschapssamenwerking vragen om een helder standpunt van de KNAW als woordvoerder van de wetenschap. In al deze onderwerpen is een open en op samenwerking gerichte houding essentieel. De al geruime tijd erkende grote maatschappelijke uitdagingen zijn zonder uitzondering internationale uitdagingen. De pandemie, een mondiale crisis, heeft het belang van snelle internationale samenwerking en het delen van wetenschappelijke informatie nog eens onderstreept.

De strategische prioriteiten voor de jaren 2021-2025 zijn derhalve:

1. Excellent onderzoek bevorderen.
2. Jonge wetenschappers steunen en mede daardoor de toekomstbestendigheid van wetenschap bevorderen.
3. Het maatschappelijk debat voeden en verrijken.
4. Internationale samenwerking bevorderen.

In al deze opzichten wil de KNAW 'staan op kennis': zij insisteert op het belang van excellent onderzoek voor de kennissamenleving en op de noodzaak om de duurzaamheid van het wetenschappelijk bestel te bewaken. Alleen zo kan de samenleving nu en in de toekomst 'staan op kennis', dat wil zeggen kennis gebruiken als stevig fundament voor het maatschappelijk debat en voor de internationale samenwerking.

5. STRATEGISCHE PRIORITEITEN

5.1 Excellent onderzoek bevorderen

De KNAW ziet het als haar rol om pleitbezorgster te zijn van de kennis-samenleving. Een maatschappij die haar handelen diepgaand laat beïnvloeden door kennis en inzicht uit alle disciplines. Die technologische innovatie en fundamenteel onderzoek weet te koppelen aan begrip van ethische, culturele en maatschappelijke contexten. De wetenschap als sector leeft bij uitstek een onderzoekende en nieuwsgierige houding voor. Allereerst is dit van belang voor het wetenschappelijk onderwijs, waarin de verwevenheid van onderwijs en onderzoek essentieel zijn: academische vaardigheden zijn in de kern onderzoekvaardigheden. Maar het is ook een houding die van belang is voor de maatschappij als geheel.

In een dergelijke kennissamenleving is de KNAW het boegbeeld voor de excellentie van de Nederlandse wetenschap in de volle breedte. Nederland is uniek door de relatief gelijkmatige hoge kwaliteit. Alle Nederlandse universiteiten samen vormen een academische hoogvlakte. Dat is een positie die ons veel gebracht heeft, maar die ook onderhoud en aandacht nodig heeft.

Onze ambitie voor 2025 is dat de KNAW haar centrale rol als hoeder en duider van de wetenschap volop waar maakt. De KNAW wil langs inhoudelijke weg bevorderen dat onderzoek een politieke en maatschappelijke strategische prioriteit is. Met de bredere erkenning van het belang van excellent onderzoek

gaan ook consequenties gepaard voor de facilitering en financiering ervan.

De KNAW zal daartoe:

- a. de wetenschappelijke uitwisseling over belangrijke ontwikkelingen in de wetenschap binnen en tussen haar domeinen bevorderen;
- b. op basis van de expertise van haar leden gevraagd of ongevraagd advies uitbrengen over die domeinen van onderzoek die versterking of bescherming behoeven;
- c. maatschappelijke uitleg en duiding bieden over het belang van wetenschappelijke ontwikkelingen en inzichten;
- d. met haar instituten contextsensitief en dynamisch reageren op de nieuwste internationale ontwikkelingen in het onderzoek en daarmee het nationale onderzoek informeren en op het hoogste peil helpen houden.

5.2 Jonge wetenschappers steunen en mede daardoor de toekomstbestendigheid van de wetenschap bevorderen

De toekomstbestendigheid van de wetenschap hangt mede af van de mogelijkheden die wij jonge wetenschappers bieden. De doorstroming van jonge onderzoekers naar *mid-career*-posities is noodzakelijk voor de dynamiek van het onderzoek. Veel problemen in ons huidige bestel bedreigen die mogelijkheden rechtstreeks. Een aantal factoren dat daarbij een rol speelt onttrekt zich goeddeels aan de directe controle door de KNAW. Het gaat dan om het tekort aan financiële middelen en overheidsinvestering in wetenschap, leidend tot werkdruk, doorgesloten competitie en beperkte mogelijkheden voor jonge wetenschappers vooral ook vanwege de vele tijdelijke contracten. De KNAW ziet het als haar rol om de toekomstbestendigheid van het bestel zoveel mogelijk te bevorderen en wil daartoe haar aandacht bij uitstek richten op de positie van jonge wetenschappers. Dat laat onverlet dat de aandacht van de KNAW steeds zal uitgaan naar het bestel als geheel. Dat wil zeggen dat ook voor de *mid-career* en zeer gevorderde onderzoekers wetenschap blijvend een vruchtbaar toekomstperspectief moet bieden zodat van de capaciteiten van ook die onderzoekers optimaal gebruik wordt gemaakt.

Onze ambitie voor 2025 is dat de kansen voor jonge wetenschappers zijn toegenomen, met oog voor het belang van diversiteit en inclusiviteit voor excellente wetenschap.

De KNAW zal daartoe:

- a. in alle bestuurlijke gremia waarin zij participeert aandacht vragen voor de positie van jonge wetenschappers;
- b. op basis van de expertise van haar leden en in samenwerking met De Jonge Akademie gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over mogelijke carrièrepaden voor jonge wetenschappers en over verbeteringen in ons wetenschapsbestel;
- c. maatschappelijk aandacht vragen voor de negatieve gevolgen van de huidige situatie van jonge onderzoekers voor de kennismaatschappij;
- d. met haar instituten actief het werk van jonge onderzoekers ondersteunen, bevorderen en ruimte geven.

5.3 Het maatschappelijk debat voeden en verrijken

Het is een van de kernwaarden van de KNAW dat wetenschap in het hart van de maatschappij staat en daarmee ten diepste verbonden is. Dat is alleen mogelijk indien de burgers van onze samenleving kennis hebben van het wetenschappelijk systeem en vertrouwen hebben in de wetenschap. Als dat het geval is kan wetenschappelijk onderzoek positief bijdragen aan vertrouwen binnen de samenleving als geheel en aan de kwaliteit van het publieke debat door kennis te delen, betrouwbare informatie te genereren en wetenschappelijke informatie genuanceerd en onafhankelijk te duiden.

Onze ambitie voor 2025 is dat de KNAW haar positie als adviseur zal hebben versterkt en proactief het maatschappelijk debat zal hebben gevoed met eigen interventies.

De KNAW zal daartoe:

- a. alternatieve vormen van interventie en advisering ontwerpen of verder ontwikkelen, waarmee slagvaardiger op het maatschappelijk debat kan worden gereageerd;
- b. haar domeinen ondersteunen bij activiteiten voor een groter publiek;
- c. haar instituten aanmoedigen zichtbaar te zijn in het publieke debat.

5.4 Internationale samenwerking bevorderen

Wetenschap is ten diepste internationaal. De uitwisseling tussen wetenschappers is een belangrijk instrument voor internationale samenwerking en intercultureel begrip. De grote maatschappelijke uitdagingen gaan de grenzen van individuele landen verre te buiten en vragen om internationale wetenschappelijke coördinatie. Tegelijkertijd leven wij in een tijd waarin kritiek op Europa leidt tot de uittreding van het Verenigd Koninkrijk en waarin de Nederlandse bijdrage aan Horizon Europe, het grote Europese kaderprogramma voor onderzoek, onder druk staat. Internationalisering wordt soms met enig argwaan bekeken. Er is publiek debat over de wenselijkheid of onwenselijkheid van internationalisering in het hoger onderwijs. Het gebruik van Engels of Nederlands als onderwijstaal wordt soms in deze context gezien en we zien dat de vraag kan worden opgeworpen of de *international classroom* de onderwijskwaliteit bevordert of eerder een 'verdienmodel' vormt. De KNAW ziet het als haar rol om te blijven wijzen op het belang van een duurzame rol van de Nederlandse wetenschap in de wereld en, omgekeerd, de vruchtbaarheid van de internationale wetenschappelijke uitwisseling voor de kwaliteit van het Nederlandse onderzoek. Een open houding is daarbij voorwaarde. Wetenschap kan onmogelijk stoppen bij de grens.

Onze ambitie voor 2025 is om de Nederlandse positie in de internationale wetenschap versterkt te hebben, inhoudelijk, beleidsmatig en op het terrein van adviezen over de grote maatschappelijke vragen van onze tijd.

De KNAW zal daartoe:

- a. in haar bestuur een versterking van de portefeuille 'internationale zaken' realiseren en samenwerking met internationale zusterorganisaties verder uitbouwen;
- b. *science diplomacy* bevorderen, bijvoorbeeld door langs wetenschappelijke weg de communicatie met landen als het Verenigd Koninkrijk open en constructief te houden of door te stimuleren dat wetenschappers worden toegevoegd aan diplomatieke missies;
- c. internationale wetenschappelijke uitwisseling stimuleren, ook voor de eigen instituten.